

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia și de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 08 decembrie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2019, în cauza penală privind-o pe

Proseanchina Tamara XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 31.05.2018 – 08.12.2018 (prima instanță);
2. 01.02.2019 – 01.04.2019 (instanța de apel);
3. 18.05.2019 – 06.08.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 08 decembrie 2018, Proseanchina Tamara a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 15 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pentru femei.

Acțiunea civilă înaintată de succesul legal al victimei, Cemac Larisa, către Proseanchina Tamara a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

S-a respins ca neîntemeiat demersul procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatei, în sumă de 43 276 lei pentru efectuarea expertizelor.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Proseanchina Tamara, la 13.01.2018, aproximativ între ora 21:00 – 22:00, aflându-se împreună cu fostul concubin Munteanu Nicolai într-o încăpere a postului de control – acces pe teritoriul XXXXX, situat pe adresa XXXXX, unde ultimul activa în calitate de paznic, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în urma unui conflict spontan apărut între ea și fostul concubin, în rezultatul căruia acesta i-a aplicat o lovitură cu cratița în regiunea capului, iar Proseanchina Tamara având intenția comiterii omorului ultimului, i-a aplicat intenționat înapoi o lovitură cu cuțitul în regiunea gâtului, cauzându-i leziuni corporale sub formă de plagă înțepat-tăiată a gâtului cu lezarea traheii și arterei carotide din dreapta, care a fost produsă intravital, prin acțiunea traumatică a unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate și care are legătură cauzală directă cu survenirea decesului și care prezintă pericol pentru viață și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr. 201803D0027 din 15.03.2018.

Astfel, acțiunile inculpatei au fost încadrate în baza art. 145 alin (2) lit. e¹) Cod penal, după indicii calificativi: „*omorul săvârșit asupra unui membru de familie*”.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procurorul în Procuratura raionului Ialoveni, Păun Alexandru, solicitând casarea parțială a sentinței în partea ce privește respingerea solicitării acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a încasa din contul inculpatei cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor în sumă totală de 43 276 lei, invocând că, lipsesc interdicții legale de încasare de la inculpați a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor, legislatorul, lăsînd la discreția instanței de judecată încasarea de la persoana vinovată a tuturor cheltuielilor judiciare, cu excepția celor indicate la art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală.

3.2 Avocatul Popov Iulia în numele inculpatei, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpata să fie achitată, invocând că, în cadrul urmăririi penale cît și în cadrul cercetării judecătorești nu au fost prezentate suficiente probe pertinente și concludente, ce ar dovedi vinovăția lui Proseanchina Tamara în comiterea infracțiunii de omor, decît doar din declarațiile martorilor acuzării Țurcan Constantin și Avram Angela pe care apărarea le-a considerat declarative, declarațiile martorilor Avram Angela și Țurcan Constantin, nu sunt consecvente, ei nu au fost martorii oculari dar au dat declarații cît la faza de urmărire penală și în instanța de judecată bazate pe presupuneri, declarațiile martorilor acuzării poartă un caracter general fără a comunica despre circumstanțele cazului, iar confruntările efectuate între acești martori și

Proseanchina Tamara reiese din același mijloc de probă, care nu pot fi puse la baza emiterii unei sentințe de condamnare, alte probe ce ar confirma implicarea lui Proseanchina Tamara la comiterea infracțiunii de omor nu au fost prezentate de către acuzare, în opinia apărării urmărirea penală nu a fost efectuată complet și sub toate aspectele, faptul nevinovăției lui Proseanchina Tamara a fost confirmat în cadrul urmării penale prin probele administrate în cadrul urmării penale, dar care au fost trecute cu vederea de către procuror și instanța de judecată, un argument al neimplicării Tamarei Proseanchina în comiterea infracțiunii incriminate rezultă din învinuire și anume că, „Munteanu Nicolai a lovit-o pe Proseanchina Tamara cu cratița în regiunea capului, iar ea de la lovitura primită și-a pierdut cunoștința, iar când și-a revenit l-a văzut pe Munteanu Nicolae, era decedat.”, din probele menționate supra, rezultă că, Proseanchina Tamara nu are nici o implicare la comiterea infracțiunii de omor iar urmărirea penală a fost efectuată doar prin învinuire nefiind stabilite circumstanțele cazului, în partea ce ține de calificarea acțiunilor lui Proseanchina Tamara conform art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, a considerat că nu cade sub incidența art.133¹ Cod penal, deoarece Proseanchina Tamara și Munteanu Nicolae nu concubinau împreună mai mult de un an și nu duceau gospodărie comună, pe parcursul examinării cauzei nu au fost prezentate în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală, probe pertinente și concludente, utile și veridice, iar toate probele în ansamblu al coroborării lor, care ar dovedi că anume Proseanchina Tamara a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, pedeapsa aplicată lui Proseanchina Tamara este ilegală, dat fiind faptul că dînsa nu recunoaște vina incriminată, deoarece nu a săvârșit această faptă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2019, s-au respins ca nefondate apelurile declarate cu menținerea sentinței.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, prima instanță, a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatei, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță a îndeplinit strict cerințele Codului de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei, nu a fost viciată, în cadrul urmării penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce a condiționat concluzia că, instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a constatat că, prin acțiunile sale inculpata Proseanchina Tamara a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 145 alin. (2), lit. e¹) Cod penal.

Instanța de apel a mai indicat că, declarațiile inculpatei, date în cadrul cercetării judecătorești și în ședința instanței de apel cu privire la nerecunoașterea

vinovăției, contravin declarațiilor succesorului părților vătămate și martorilor care au fost audiați în ședință de judecată sub jurământ, aceste depoziții fiind consecvente și confirmate de probele materiale cercetate în cadrul primei instanțe, care au fost verificate în cadrul ședinței instanței de apel.

Mai mult, instanța de apel a menționat că nu reține ca plauzibil argumentul avocatului apelantei precum că prima instanță nu a pus la baza sentinței de condamnare probe concludente și utile, dar unele date incerte, acesta fiind unul declarativ și care nu are suport probant, deoarece totalitatea probelor administrate cu certitudine și fără echivoc au stabilit vinovăția lui Proseanchina Tamara de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a indicat că prima instanță corect a dat apreciere declarațiilor depuse de Proseanchin Dumitru, Vasilița Ioana și Cemac Larisa prin care s-a confirmat, că relațiile între victima Munteanu Nicolai și inculpata Proseanchina Tamara erau tensionante, persista violența domestică.

La fel, instanța de apel a susținut că în speță sunt întrunite elementele obligatorii ale componenței infracțiunii, or, Proseanchina Tamara a fost concubina victimei Munteanu Nicolai, iar argumentele avocatului, precum că Proseachina Tamara nu este membru al familiei Munteanu Nicolae, nu pot fi luate în considerație, deoarece subiecte ale infracțiunii este indiferent de faptul dacă este fostul soț sau chiar foștii concubini, indiferent dacă agresorul a trăit sau trăiește împreună cu victima, or, la acest capitol instanța de apel a reiterat că prevederile art. 133¹ Cod penal, prevăd expres că, prin membru de familie se înțelege: a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii; b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj).

Cât ține de demersul procurorului, instanța de apel a indicat că, nu reține ca fiind justificate solicitările procurorului privind încasarea de la inculpata Proseanchina Tamara a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 43 276 lei, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, conform prevederilor art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu, astfel sumele solicitate spre încasare și pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 640 lei, nu pot fi invocate, deoarece norma procesual penală expres prevede că sumele date ar putea fi încasate, cu excepția

cazurilor când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu, fapt neinfirmit de către acuzare, la fel instanța de apel a indicat că procurorul nu a prezentat careva probe concludente că suma enunțată supra a fost suportată în afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu de către expert.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1 Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită, casarea parțială a deciziei și a dispune remiterea cauzei la rejudecare, invocând:

- art. 229 Cod de procedură penală indică obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat;

- instanța de apel nu a ținut cont de faptul că prin modificările survenite la Codul de procedură penală, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, astfel norma care instituia obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor a fost exclusă;

5.1 Avocatul Druță Boris în numele inculpatei Proseanchina Tamara, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, prin care solicită, casarea deciziei și a sentinței, cu achitarea inculpatei, invocând argumente similare cu cele indicate în apel de către avocatul Popov Iulia (pct.3.2 din prezenta decizie), invocând suplimentar:

- inculpata este o persoană bolnavă cu diagnoza „tulburare organică de personalitate”, instanța de judecată nu a verificat posibilitatea recalificării acțiunii ei privind săvârșirea unei fapte în stare de afect;

- apelul a fost ignorat și nu s-au depus eforturile legale de a se analiza la modul cel mai serios circumstanțele legate de decesul lui Munteanu Nicolai, la care inculpata nu are nici o atribuție;

- organele de drept nu au verificat și alte circumstanțe legate de decesul lui Munteanu Nicolai;

- la emiterea sentinței, nu au fost respectate cerințele art. 5 și 13 CEDO, prin decizia instanței de apel, inculpatei i-au fost ignorate drepturile la un proces echitabil;

6. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit, conchide că recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia urmează a fi admis, iar recursul declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

6.1 Cu referire la recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali – vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat, se constată că, recurentul formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocând faptul că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, incorect s-a soluționat chestiunea cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare.

Verificând materialele cauzei prin prisma aspectelor și temeiurilor de recurs invocate, Colegiul penal lărgit constată că în speță se confirmă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea

atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea neîncasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Analizând conținutul deciziei contestate (f.d 118-132 v IV), instanța de recurs atestă că în conținutul deciziei lipsește o argumentare juridică clară în partea respingerii solicitării procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatei Proseanchina Tamara.

Potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, - „*Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor*”.

După cum urmează din materialele cauzei la solicitarea organului de urmărire penală au fost întocmite un raport de constatare și șase rapoarte de expertiză, primul raportul de expertiză judiciară nr. 201803D0027 la 15.03.2018 (f.d. 69-70 v.I), al doilea raportul de expertiză judiciară nr. 201802P0204 la 15.01.2018 (f.d. 76-77 v.I), al treilea raport de expertiză judiciară nr. 201805O0022 la 01.02.2018 (f.d. 84-87 v.I), al patrulea raport de expertiză judiciară nr. 201808M0018 la 09.02.2018 (f.d. 94-96 v.I), al cincilea raport de expertiză judiciară nr. 201836S0024 la 10.05.2018 (f.d. 118-122 v.I), al șaselea raport de expertiză judiciară nr. 201835A0056 la 16.02.2018 (f.d. 103-106 v.I) și raportul de constatare nr. 201803C0108 la 15.03.2018 (f.d. 62-64 v.I).

Colegiul penal lărgit ține să menționeze că unele rapoarte de expertiză și anume: raportul de expertiză judiciară nr. 201803D0027 la 15.03.2018; raportul de expertiză judiciară nr. 201835A0056 la 16.02.2018; raportul de expertiză judiciară nr. 201836S0024 la 10.05.2018 și raportul de constatare nr. 201803C0108 la 15.03.2018, au fost efectuate în prezenta cauză penală, după data de 09.02.2018, când au intervenit modificări în art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care a fost abrogat prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, care până la această dată prevedea imperativ că plata pentru efectuarea expertizelor prevăzute la alin. (1) a aceluiași articol se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată Colegiul penal lărgit ține să specifice faptul că legiuitorul la art. art. 227-229 Cod de procedură penală, a stabilit clar semnificația cheltuielilor judiciare, care sunt acestea și din contul cui sunt suportate.

Nu sunt acceptate motivele din decizie (f.d. 131 v. IV) unde se indică prevederile art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, care prevăd dreptul expertului la recompensă, fiindcă în speța dată procurorul solicită încasarea cheltuielilor judiciare în bugetul de stat și nu pentru un expert concret ca persoană fizică.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel la adoptarea soluției referitoare la cheltuielile judiciare, nu a ținut pe deplin cont de toate circumstanțele expuse supra, prin ce pe cale de consecință se atestă că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea respingerii solicitării procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare

suportate în urma efectuării rapoartelor de expertize judiciare și raportului de constatare efectuate în speța dată, confirmându-se în prezenta cauză temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, astfel recursul ordinar declarat de către procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel în partea soluționării chestiunii cu privire la neîncasarea cheltuielilor judiciare nu poate fi menținută, cauza urmând a fi trimisă la rejudecare în această parte în instanța de apel.

Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în apelul respectiv referitoare la cheltuielile judiciare, să cerceteze și să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată în partea soluționării chestiunii cu privire la cheltuielile judiciare, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu și echitabil, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6.2 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei Proseanchina Tamara:

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să-l respingă ca inadmisibil în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal lărgit reține că recurentul indică ca temeiuri pentru declararea recursului ordinar, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, în sensul că: instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art.30, 31 și 33; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele – temeiurile de recurs invocate de recurent nu s-au

confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Astfel, ce ține de temeiul de recurs indicat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”*, Colegiul penal lărgit constată că acesta nu și-a găsit confirmarea, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și prin decizia adoptată (f.d. 122 – 130 v. IV) s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante invocate în apelul apărării, decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și în partea contestată de recurent în prezentul recurs, fiind reflectate clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel de menținere a sentinței primei instanțe prin care Proseanchina Tamara a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, și a fost condamnată la 15 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, soluție întemeiată pe cumulul de probe, cercetate, verificate și apreciate just prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, fără a fi admisă vreo eroare de fapt sau de drept ce ar afecta legalitatea deciziei instanței de apel, fapt ce determină lipsa unor temeiuri justificative de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate.

La fel, Colegiul penal lărgit conchide că, nu poate accepta argumentul recurentului precum că „inculpata este o persoană bolnavă cu diagnoza „tulburare organică de personalitate”, instanța de judecată nu a verificat posibilitatea recalificării acțiunii ei privind săvârșirea unei fapte în „stare de afect”, or, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201836S0024 din 10.05.2018, s-a stabilit (f.d. 121 – 122 v. I): „La momentul comiterii faptei penale (13.01.2018) învinuita Proseanchina Tamara nu suferea de careva maladie psihică cronică, prezenta dg: „Tulburare organică de personalitate”. Conform stării psihice Proseanchina Tamara avea capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și le putea dirija, putea să perceapă just acțiunile sale, se afla doar în stare de ebrietate alcoolică simplă, care nu o lipsea de capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale, deci putea acționa cu discernământ.

La moment Proseanchina Tamara nu suferă de careva maladie psihică cronică, prezenta dg: Tulburare organică de personalitate. Conform stării psihice, Proseanchina Tamara are capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și le poate dirija, deci poate acționa cu discernământ.”

„La promovarea examenului psihologic s-a constatat: insuficiență cognitivă

ușoară pe fundal mixt. Instabilitate emoțional – volitivă cu manifestări impulsive și demonstrative comportamentale. Tip de personalitate dependent.”

Colegiul penal lărgit, menționează că argumentele invocate de recurent în susținerea poziției sale precum că vinovăția inculpatei nu a fost demonstrată, nu pot fi acceptate or, acestea au fost ca obiect de dispută atât în prima instanță cât și în instanța de apel, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra acestui temei în sentință(71 – 78 v. IV) și în decizie(f.d. 122 - 130 v. IV), argumente pe care Colegiul penal lărgit le consideră corecte și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În acest sens instanța de recurs stabilește că, , instanța de apel reținând circumstanțele de fapt ale cauzei și-a motivat concluzia prin cumulul de probe administrate, examinate și verificate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine corect toate aspectele de fapt și de drept, iar starea de afect nu s-a confirmat prin concluzia expertului psiholog (f.d.121 v. I).

Colegiul penal lărgit conchide că, recurentul indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, nu a adus argumente în susținerea acestui temei, el fiind invocat declarativ, fără a se specifica când și care anume încălcări au avut loc în speța dată.

Instanța de recurs reține că și alegațiile recurentului: „la emiterea sentinței, nu au fost respectate cerințele art. 5 și 13 CEDO, prin decizia instanței de apel, inculpatei i-au fost ignorate drepturile la un proces echitabil”, sunt la fel declarative, or, recurentul în recursul ordinar nu a indicat nici o eroare care a dus la încălcarea prevederilor art. 5 și 13 CEDO.

În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea instanței de apel atacată sub aspectele contestate, mai mult, nu s-a constatat nici devieri de la cerințele art. 5, 6 și 13 CEDO.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de

circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2019, în cauza penală privind-o pe **Proseanchina Tamara XXXXX**, în partea soluției cu privire la neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **30 august 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin. (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza **Proseanchina Tamara XXXXX**)

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 august 2019 a fost adoptată în cadrul judecării recursurilor ordinare declarate în cauza indicată următoarea soluție: „Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Andronic Natalia, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2019, în cauza penală privind-o pe Proseanchina Tamara Gheorghii, în partea soluției cu privire la neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.”

2. Nu am susținut soluția adoptată în partea remiterii cauzei la rejudecare și consider, că urma a fi adoptată o soluție de respingere a recursului procurorului.

2.1. Consider că motivele și argumentele pe care le-a pus instanța de recurs la baza soluției de casare a hotărârii instanței de apel nu au fost invocate de către procuror nici la una dintre etapele examinării cauzei.

Casând decizia instanței de apel, Colegiul penal și-a expus considerentele, că cheltuielile judiciare în speță ar putea fi încasate din contul inculpatului, deoarece legislația de procedură penală (art. 227, 229) prevăd posibilitatea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare legate de înfăptuirea la caz a expertizelor, dând indicații instanței de apel să-și motiveze hotărârea pronunțată.

Disponând rejudecarea cauzei în partea examinării laturii civile a cauzei cu referire la cheltuielile de judecată, instanța de recurs, în opinia mea, nu a ținut cont de faptul, că nici la una dintre etapele examinării cauzei procurorul nu a adus careva argumente legale, precum și probe, care ar confirma posibilitatea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Procurorul nu a invocat aceste argumente nici la depunerea recursului, indicând doar că, în opinia sa, potrivit legii cheltuielile urmează a fi încasate din contul inculpatului, dar n-a specificat din care considerente a ajuns el la această concluzie și ce circumstanțe le invocă în acest sens.

Astfel, consider, că instanța de recurs a admis un recurs nemotivat, întemeindu-și soluția pe argumente neinvocate de către recurent la nici una dintre etapele desfășurării procesului penal.

Cu această ocazie vreau să menționez, că instanța de recurs, casând decizia instanței de apel, a intenționat să modifice practica judiciară existentă

prin care se respingeau solicitările procurorului de încasare din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, considerând că legislația în prezent permite dispunerea încasării acestora din contul inculpatului.

Cu referire la acest subiect vreau să menționez, că, în opinia mea, legislația actuală cu referire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului nu este clară, deoarece nu stabilește într-un mod explicit temeiurile și condițiile de încasare a acestora din contul inculpatului, precum și faptul cui îi revine sarcina probației în acest sens, iar instanța de recurs nu a adus o claritate în această privință, deși în joc este respectarea drepturilor inculpaților la un proces echitabil.

Judecător

Nadejda Toma